

הלכות שבת שחישט

לכבד בהן בשבת קרקע המרוצף תרצט כמו שיתבאר בס'י של"ח תש ואף שמכבדין בהן ג"כ קרקע שאינו מרוצף בחול מכל מקום הרי הן ככלי שמלאכתו לאיסור ולהחזיר שמוותר למלטלו ככלי שמלאכתו להיות תשט כמו שנחבאר למעלה תשב אבל לדבריו האוסרים לכבד בשבת אף קרקע המרוצף תשט אסור למלטלן כי אם לצורך גופן או מקומן ככלי שמלאכתו לאיסור תשט.

כלי שחיונים בו הכובבים אם מותר להפכו ולמלטלו להביט בו נתבאר בס'י ש"ז תשח:

פח מה שמורה על השעות בין שהוא של חול בין של מין אחר כגון שרואין בצל תשט נתפשט המנהג לאסור במלטול תשט כי אם לצורך גופו דהיינו שצריך להשתמש בגופו אוה תשמיש המותר או לצורך מקומו ככלי שמלאכתו לאיסור לפי שנעשה למדידת הזמן או הצל ויש לרמותה למדידה האסורה בשבת תשט ואין להתירה מפני שהיא מדידה של מצוה שהוא לומר ע"י כלי זה שלא התירו מדידה של מצוה אלא כשהמדידה בעצמה יש בה מצוה כגון למרוד המקוה וכיוצא בה תשט אבל כאן המדידה בעצמה אין בה שום ענין מצוה ואי משום שלומר על ידה אך יתלה לימרו בדבר האסור ויהיה מותר על ידי כך תשט זהו מעם המנהג אבל מן הרין אין איסור ברור בדבר ולא היתר ברור תשט א:

פמ אפילו דבר הראוי בשבת אם הוא גרוע בעיני העשירים ואין דרכם להשתמש בו מחמת עשרם נעשה דבר זה מוקצה גמור להם ונאסר להם במלטול אף שהוא של עניים אלא העשירים שבבית העניים מותרים למלטלו כמו העניים עצמם תשט ואם דבר זה הוא של עשיר אסור במלטול אף לכל העניים שבעולם שמתוך שהוקצה לבעליו הוקצה לכל העולם תשט כמה דברים אמורים בדבר שאינו ראוי לבעליו מחמת גריעותו בעיני בעליו אבל דבר שאינו ראוי לבעליו מחמת שהוא אסור להם תשט כגון יין לנזיר לא נעשה מוקצה בשביל כך הואיל והוא מותר לאחרים ולפיכך אף הניזיר עצמו מותר למלטלו תשט:

ישלמ מלטול ע"י דבר אחר אם מותר בשבת וכו' י"א מעיפים:

א נוטל אדם את כנ"א ברשת היחיד ורהאבן בידו ואינו חשוב כמלטול את האבן בידיו ויהא שאי אפשר בענין אחר כגון שיש לבנו געגועין עליו שאם לא ימלנו

<p>תרצט רמב"ם שם וכפכ"א ה"ג. תש ס"ב ושי"ג. תשא שלשי הנבורים (מה, א) ארת ג. וראה גם מ"מ שם. תשב מעקף בא. תשג ראה לקמן שם סוף ס"ב ושי"ג. תשד מ"י ד"ה כתב הרמב"ם. שלשי הנבורים שם. יש"ש הובא במ"א סקע"ה. תשה סקעף לא. תשו תשובת נהר"ל סי ר. שילע ס"א ומ"א סקע"ו. תשז נהר"ל שם. רמ"א מ"א. תשה כדלעיל סי' שו סי"ח ושי"ג. תשט כדלעיל שם. תשו נהר"ל שם. מ"א שם. תשיא נהר"ל שם. שילע שם. וראה ע"ז לקמן סי' שיד מ"ד.</p>	<p>תשיב מ"ז סק"ה ומ"א סקע"ט מתוס' קבו, ב ד"ה כיון. וראה גם לעיל סמ"א. תשיג ר"ן (כא, א) ד"ה והא, מרדא דרב רונטוס ואב"י מן, א. שילע ס"ב. מ"ז שם. מ"א שם. וראה גם לעיל סק"ל ל' נא. תשיד תוס' שם. מ"א שם. תשטו מ"א שם שבי"ח משמעות תוס' שם ובדף מו, ב ד"ה מו יצטר דמחידק (דא).</p>
--	---

סימן שט

- א** משנה קטא, ב. מור ושילע ס"א.
- ב** רש"י שם ד"ה והאבן, שילת הרא"ש כלל כב ס"ה ה הרהר ה"ב.
- ג** רש"י שם ובד"ה והאבן (ה"ב). שילע שם.
- ד** רבי רבי נאי בנמ" שם. מור ושילע שם. וראה הל' ת"ת לרבנו פ"א ק"א סק"א קרוב לסופו (בכ"ן שש).

הלכות שבת שט

תסמ

יהלכה ולא גזרו על מילטול שלא בידים ממש במקום סכנת חוליו וגם אי אפשר להשליך האבן מיד התנוק מפני שיצטק ויכבה אבל אם אין לו געגועין עליו אסור לטלו¹ ואינו דומה לשאר מילטול דבר האסור שמיטלטל מאילוי ע"י שמלטל בידו את הדבר המותר שעמו שהתירו חכמים כשאי אפשר לנער האיסור מן ההיתר כמו שיתבאר² לפי שלא התירו בן אלא כשצריך לדבר המותר אבל כאן אין זה צורך כל כך לטול את התנוק כשאין לו געגועין עליו³:

ב ואפילו כשיש לו געגועין עליו לא התירו אלא באבן אבל אם דינר בידו אסור⁴ אפילו לאתח בידו והוא מהלך ברגליו כרשות היחוד⁵ גורה שזא יפול הדינר מידו וישבח אביו ויגביהו⁶ ונמצא מטלטל מוקצה מטלטל גמור ולטלטל גמור חששו וגזרו אפילו במקום סכנת חוליו⁷ כיון שאין שם סכנת נפש אם לא יטלנו⁸:

ג כלכלה שהיתה נקובה וסחמה באבן⁹ מבעוד יום (אם הדקה שם כחזק¹⁰) מותר לטלטלה שלא נעשית בסיס לדבר האסור¹¹ לפי שאף האבן נעשה כלי (כשהוא מהדק בה¹²) שהרי נעשה כדופנה¹³ וכן דלעת הלולה שתולין בה אבן להכבירה למלאות בה מים אם האבן קשור בה יפה מבעוד יום שאינו נופל ממנה כשממלאים בה מותר למלאות בה¹⁴ לפי שאף האבן הותר בטלטול מפני שנעשה כמו הדלעת עצמה שהוא בטל אצלה¹⁵ ואם לאו אסור למלאות בה¹⁶ אלא אם כן יחד אבן זה לכך לעולם כמו שנתבאר לעיל בסי' ש"ח¹⁷:

ד דבר האסור בטלטול שמונה על דבר המותר אם הניחו עליו מבעוד יום מדעתו על דעת שישאר מונח שם גם כשכתה הרי נעשה ההיתר בסיס להאיסור¹⁸ ונאסר בטלטול כמוהו מונח¹⁹ אבל אם לא היה בדעתו שישאר מונח שם כשכתה וישבח להסירו ממנו קודם כניסת השבת²⁰ שלא נעשה בסיס אליו²¹ וכן אם נעשה בסיס לאיסור ולהיתרו²² כגון שהניח עליו מבעוד יום גם דבר המותר בטלטול שחשוב יותר מדבר האסור כמו שנתבאר בסי' ש"י²³ כיון שלא נעשה בסיס לאיסור בלבדו הרי הוא עומד עדיין בהיתרו²⁴ ומותר לטלטלו אף שגם האיסור שעליו מיטלטל עמו מאילוי.

אלא שאם אפשר לנער האיסור ממנו מיד צריך לנער מתהלה²⁵ ואחר כך יטלטל

כ רב חייא קמב, ב. מור וש"ע שם.
כא משנה קכה, סע"א ורש"י ר"ה והבן ר"ה אה. מור וש"ע שם.
כב מור וש"ע שם. וראה גם לקמן רש"י ר"ה אה.
כג משנה שם. מור וש"ע שם.
כד מ"ג. וראה גם לעיל סי' רנ"ג ס"ה. לקמן סי' ש"ב סוף ס"ב.
כה מתבאר מנומרא דרב הונא אמר רב קמב, ב הובאה לקמן סי' י.
כו ראה רש"י שם ר"ה נעשה. ב"י ר"ה שבה. לקמן שם.
כז ראה רש"י שם ר"ה אלא. ב"י שם בשם תרומת הדשן ח"ב סי' קצ"ג. מ"א סק"י.
כח רב הונא שם. וראה הטעם לעיל סי' רנ"ג ריש סי' י.
כט ב"י מ"ה כלכלה מלאה, משנת זו, א ותוס' שם ר"ה הנח.
ל מ"ג. וראה גם לעיל סי' רנ"ג.
לא ראה רא"ש פ"ג סוס"ב. ב. ש"ת הרא"ש שם.
לב משנה קמב, ב. וראה גם נמרא קמב, א. מ"א סי' ש"י סק"י.

ה רש"י שם ר"ה כתנוק. ש"ע שם.
ו רש"י שם. מ"א סק"א.
ז תוס' קמב, א ר"ה ונשיטתו. מ"א שם.
ח משנעות דבי ר' ינאי שם. מור וש"ע שם.
ט סי' ש"ג וש"ג.
י בתוס' ה"ל. וראה גם לעיל סי' רנ"ג ק"א סק"ג (בנומרא).
יא רבא קמב, רע"א. מור וש"ע שם.
יב רש"י שם ר"ה אתי. ש"ע שם.
יג רבא שם. ש"ע שם.
יד ראה לקמן סי' שבה ס"ט. שם סל"ב. סי' תקו ק"א סק"ד ר"ה כתב.
טו רש"י שם. וראה גם תוס' קמא, ב ר"ה אי הכי.
טז רב חייא בר אשי בשם רבא קמב, א. מור וש"ע ס"ב.
יז תנ"א (סק"ג). וראה שם במוצת השקל. וצ"ע דק"ה בגמרא.
יח נמי שם.
יט ראה נמרא קכה, ב ורש"י ר"ה ממלאין בה ור"ה ולא היא.

החיתר בלבד למקום שצריך אליו ואם אי אפשר לנער¹⁷ או שיהיה איזה הפסד ברכב המותר¹⁷ אם ינער את האיסור¹⁷ או שלא יספיק לו הנעור להשלים בו הצורך שהוא צריך לטלטל זה כגון שמטלטל החיתר עם האיסור שעליו למקום אחר מפני שצריך לפנות מקומם זה שהם עליו עכשיו כדי להשתמש בו איזה תשמיש או צורך אחר¹⁷ בענין שאם ינער כאן האיסור לא יוכל להשלים צרכו במקום הזה¹⁷ מותר לטלטל החיתר עם האיסור שעליו:

הן כיצד כלכלה מליאה פירות והאבן בתוכה¹⁷ אע"פ שהניחו שם מבעוד יום במתכוין שישאר שם בשבת כיון שיש פירות בכלכלה הרי נעשית בסיס לאיסור ולהיתר ולא נאסרה במטלטל¹⁷ ולכן אם הם פירות רמזיכם¹⁷ ורכים מאר¹⁷ כגון תאנים וענבים¹⁷ שאם ינערן יתמנפו בקרקע¹⁷ ויפסדו¹⁷ מותר ליטול הכלכלה כמות שהיא עם הפירות והאבן שבתוכה ולהוליכה למקום שצריכים לו הפירות לאכלם שם¹⁷ ואין מחייבים אותו ליטול הפירות בידיו ולהוליכם¹⁷ כי שמוא יפלו מידיו לארץ ויחטפו¹⁷.

ואם הם מונחים בסלים קמנים תוך הכלכלה יטול הסלים בידו מתוך הכלכלה¹⁷ ויוליכם אחר אחר בענין שאין חשש שיפלו הפירות לארץ.

ואם צריך ליטול גוף הכלכלה¹⁷ למקום אחר כדי להשתמש בה שם איזה תשמיש ויטול הסלים מתוכה בידו ויניחם על גבי קרקע ואח"כ ינער האבן מתוכה ויטלנה.

ואם הם פירות יבשים שאינם נפסדים כשהם מתמנפים בקרקע אף שאינם בסלים לא יטול הכלכלה כמות שהיא עם הפירות והאבן¹⁷ בין שצריך לפירות בין שצריך לכלכלה¹⁷ אלא ינערם מתוכה עם האבן¹⁷ ואח"כ ילקטם בידו ויחידם לכלכלה¹⁷ אם ירצה אבל אם צריך למקום הכלכלה בענין שלא יספיק לו הנעור מותר לו ליטלה מכאן כמות שהיא בכל ענין¹⁷:

ז וכן אם הניח אבן על פי הבית¹⁷ של יין לביסויו¹⁷ ושכח להסירה משם¹⁷ קודם השבת¹⁷ אי שהניח מעות על הכר¹⁷ ושכח ליטלם מעליה¹⁷ קודם השבת והוא צריך

מד רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
מה ראה רש"י שם ד"ה ושמא.
מו תוס' שם ד"ה ונשדדו. מ"א סק"ד.
מז תוס' שם.
מח תוס' שם וד"ה הא. מ"א שם.
מט ראה ב"י מורה כלכלה מלאה.
נ גמ' שם ולישדדו לצירו כל. מור וש"ע שם.
נא ב"י שם וש"ע שם.
נב גמ' שם. מור וש"ע שם.
נג גמ' ורש"י שם ד"ה וינקטניהו. וראה לקמן סי' שלח ס"ה. סי' שש ספ"ו.
נד ב"י שם מנומרא דרבה בר בר תנה שם. ש"ע שם.
נה משנה קמב. ב. מור וש"ע ס"ד.
נו רמב"ן במלחמות שם (מהו, ב) ד"ה אמר. מ"א סק"ו. וראה לעיל סי' שש ספ"ו.
נז גמ' שם. מור וש"ע שם.
נח ראה לעיל ס"ד וש"ע.
נט משנה שם. מור וש"ע שם.
ס גמ' שם.

לג ראה מ"א שם. מדרמב"ם כפ' המענות כלים פ"ה ג"ב. וראה לעיל סי' רעו סוף ס"ו. לקמן סי' שא ס"ב.
לד ראה גם לקמן ס"ו. וראה לעיל סי' רעו סוף ס"ז (במוטרי) אפילו ברב האמור. וראה גם לעיל סי' שח סוף ס"ה.
לה מנומרא מנומרא דרבי אלעי אמר רב שם. וברלקמן סי' שי ס"ו.
לו מנומרא דרבה בר בר תנה אמר רבי ויחנן קמב. ב. הובאה לקמן סוף. ו. וראה גם קמב. א מנומרא דרב הסרא.
לז ר"ן שם (נמ, ב) ד"ה גמ' לא שנו.
לח משנה קמא. ב. מור וש"ע ס"ו.
לט ב"י מורה כלכלה מלאה (מתוס' מו, א ד"ה הנה. וראה גם רשב"א שם ד"ה הנה וכדף קמב, א ד"ה אמר). לבוש סוף ס"ג. מ"א סק"ד.
מ רמב"ם פ"ה דש"ן מנומרא קמב, א.
מא רש"י שם ד"ה בפירות.
מב רש"י שם. מור וש"ע ס"ו.
מג גמ' ורש"י שם. רמב"ם שם.

הלכות שבת שט

תעא

ליטול יין מן החבית^{טז} או לשכב על הכר^{טז} כיון שהחבית והכר לא נעשו בסיוס לזכר האסור^{טז} הרי הוא מטה החבית על צדה והאבן נופלת ומנער את הכר והמעות נופלים. ואם היתה החבית בין החביות^{טז} בענין שאינו יכול להטותה במקומה^{טז} יכול להגביהה כמות שהיא עם האבן שעליה^{טז} ולנושאה למקום אחר^{טז} להטותה שם כדי להפיל האבן מעליה.

ואם צריך למקום החבית והכר^{טז} בענין שאין הניעור מספיק לו^{טז} יכול לטלטלן כמות שהן עם האבן והמעות שעליהן כדי ליפנות מקומן^{טז}.

ואם אינו צריך לא לגוף הכר ולא למקומה אלא שחושש שלא יגנבו המעות שעליה אסור^{טז} אפילו לנערה^{טז} כדי שיפלו המעות תחתיה מפני שלא התירו מלטולן על ידי דבר אחר אלא כשטלטלן בשביל דבר המותר ולא בשביל דבר האסור כמו שיתבאר בס' שי"א^{טז}.

ז וכל זה בשוכה אבל אם הניחם שם מדעתו^{טז} על דעת שישארו שם גם בשבת בין שצריך למקום החבית והכר^{טז} בין שצריך לגופן ליטול היין מן החבית ולשכב על הכר אסור אפילו להמותן^{טז} ולנערן^{טז} לפי שכיון שנעשו בסיוס לאיסור^{טז} נעשו איסור כמותו ואסור לטלטלן כלל אפילו בהטייה וניעור בלבד כמו האיסור עצמו^{טז}.

ואפילו אם היה בדעתו שלא ישארו שם כל השבת כולה אלא בכניסת השבת בלבד דחינו שהיה בדעתו שישארו שם עד לאחר בין השמשות בלבד^{טז} שאי יסורם משם ע"י ניעור אין זה מועיל כלום להתיר לו אפילו הניעור שהיה דעתו עליו לפי שמתוך שנעשו החבית והכר בסיוס לאיסור בבין השמשות שהוא תחלת כניסת השבת הוקצו לכל השבת כולה^{טז} ואין דעתו מועלת להתירם^{טז}.

ויש אומרים^{טז} שלא נעשו בסיוס לאיסור אלא אם כן היה בדעתו שישארו שם האבן והמעות כל השבת כולה אבל אם היה בדעתו ליטלם משם באמצע השבת בין על ידי נכרי^{טז} בין על ידי ניעור^{טז} לא נעשו כלל החבית והכר בסיוס להם אפילו בתחלת

עא ב"י ר"ה וכל זה, ש"ה משמעות רש"י שם ר"ה לא שנו (הב').	סא רש"י שם ר"ה מטה.
עב רש"י שם ר"ה נעשה. מור ושול"ע שם.	סב רש"י שם ר"ה אלא.
עג ראה רש"י שם ר"ה לא שנו (הב') ור"ה נעשה (הב'). וראה גם רש"י קב, ב ר"ה אבל, מור ושול"ע שם.	סג גמ' שם.
עד גמ' שם. אבל ראה לעיל ס' רעג ס"ג ובנסמן שם.	סד משנה שם. מור ושול"ע שם.
עה ראה רש"י שם ר"ה נעשה. ב"י ר"ה שבה. וראה גם לעיל ס' רעז ס"ו.	סה מור ושול"ע שם.
עו ראה רש"י נא, מע"א ר"ה הרי זה הובא ב"י שם. וראה גם רש"י קמב, ב ר"ה אלא בשבת. דעה א' במור ושול"ע שם. מ"ז רסק"א. וראה לעיל ס' שח מע"ח דחינו כל זמן בין השמשות, וש"י.	סו משנה שם. מור ושול"ע שם. וראה הבאור בזה לעיל ס' רעז ק"א סק"ג.
עא ב"ה ר"ה שבה.	סז בריתא שם. מור ושול"ע שם.
עב ב"י שם.	סח רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן שם בגמ'. מור ושול"ע ס"ה.
עג ר"ת בתוס' נא, א ר"ה או וכן כתבו התוס' מג, ב ר"ה דכ"ע ובדף קמב, א ר"ה פנה. ספר הירושמה ס' רעג הובא במור. דעה הב' בשול"ע שם. וראה גם לעיל ס' רעז ס"ו.	סט ראה רש"י שם. מור ושול"ע שם.
עד ראה תוס' מור, ב ר"ה יש. ב"ה סוס"י רעז.	ע ראה גם לעיל ס' רעז סוף ס"ה (לא היה מקום שריצה).
עה וראה גם לעיל ס' רעז שם (אז שאר מלטול מן הצד).	עא רבנו יוחנן ג"כ ה"ג (פה, א) משם המפרשים. הובא בב"י ר"ה וכל זה. מ"א סק"ה.
	עב מ"א שם.
	עג סוף ד. וראה לעיל ס' שח סוף סא שהניעור אינו מלטול בגמ' ע"י דבר אחר שכלאחר ד הוא. ונ"מ אינו דומה ללטול ע"י גופו שמתיר אף לצורך הנוקדה, כדלעיל שם ס"א ולקמן ס' שא סמ"י.
	עד רב הגא אמר רב ורב חיאי בר אשי אמר רב קמב, ב מור ושול"ע ס"ה.

כניסת השבת ולא נאסרו כלל במלטול ולא הוקצו לכל השבת כולה ולכן אם נמלך אפילו בתחלת כניסת השבת להטות החבית ולנער הכר¹⁹ אם הוצרך לגנון או ללמלך כמו שהן עם האבן והמעוות שעליהן אם הוצרך למקומן הרי זה מותר כמו בשוכה²⁰.

אבל אם לא היה ברעתו ליטול האבן והמעוות מהחבית והכר על ידי ניעור או ע"י נכרי אלא היה ברעתו ללמלך באמצע השבת את החבית והכר עם האבן והמעוות שעליהן למקום אחר על ידי נכרי או על ידי ישראל כשיצטרך למקומן אין זה מועיל כלום כיון שאף באותו מקום יהיה האבן והמעוות מונחים עליהם הרי הן בסיס להם.

והעיקר כסכרא הראשונה ומכל מקום במקום הפסד יש לסמוך על סכרא האחרונה כגון אם נפל גר על השלחן²¹ כמו שנתבאר בס"ר רע"ט²²:

ח ולדברי הכל²³ אם הוא בענין שנעשו בסיס לאיסור בכין השמשות אף אם אס"כ נישל האיסור מעליהן אסור ללמלך כל השבת כולה כמו כשהיה האיסור עליהן²⁴ שמתוך שהוקצו בין השמשות הוקצו לכל השבת כולה²⁵ כמו שיתבאר בסיומן ש"ל²⁶:

ט אין היתר נעשה בסיס לאיסור אלא אם כן הניחו עליו²⁷ בכונה²⁸ לאיזה צורך²⁹ בין לצורך האיסור עצמו³⁰ בשביל שיתיישב עליו בטוב³¹ כגון מעות שעל הכר בין לצורך דבר אחר המותר כגון אבן שעל פי החבית³² אבל אם הניחו עליו בדרך אקראי שלא בכונה לאיזה צורך שצריך לו שיהיה מונח עליו אלא כמו שרגילין להשיב בתיבה חפצים אלו על אלו מפני שאין לו ריוח לפנות מקום לכל הפנ' בשולי התיבה לא נעשה זה בסיס לזה ודינו בשוכה³³ ולכן מותר ללמלך המפה שעל השולחן אע"פ שהמנורה עומדת עליה³⁴ לפי שאינו צריך לו שתהא המנורה על המפה אלא על השולחן ואינו מעמידה על המפה אלא מפני שאי אפשר לו לפנות מקום להמנורה בגוף השלחן עצמו או מפני שאינו חושש לפנות לה מקום ולפיכך לא נעשית המפה בסיס להמנורה ולא נאסרה במלטול:

י קינה של תרנגולים שיש בה ביצה שיש בה אפרוח³⁵ שביצה זו אסורה במלטול מפני שאינה ראויה אף לכלב מחמת קליפתה³⁶ הרי הקינה נעשה בסיס להביצה שביון שהקינה עשויה לתרנגולין אין זה כשוכה אלא כמנחת מדעת³⁷ וכן כל כיוצא בזה³⁸:

יא אם אדם הניח דבר מוקצה על דבר המותר של חבירו שלא מדעתו³⁹ אף אם גם דבר המוקצה הוא של חבירו⁴⁰ לא נעשה היתר בסיס להאיסור לפי שאין אדם

19 מור ורש"ע שם.
 20 תוס' בג' ב שם. וכן משמע מוס' נא, א שם.
 פח ב"ה מוס' ירנו. מ"א סק"ד.
 פט סנה"ג.
 צ ל"ב הדעת רמ"ע ס"ג. וראה מ"ז סק"ב.
 צא רמב"ם פ"ה הל' ו. וראה רמ"א ס"ד.
 צב רמב"ם שם הל' ה.
 צג סנה"ד.
 צד מ"א סק"ד, וכדעת השואל בכתבי מברא"י ח"ב ס' קצג, ע"פ רש"י קצג, ב ד"ה בשוכה.
 צה ראה רש"י קבה, ב ד"ה בשוכה.
 צו אבל אם אין לו שום צורך לא נעשה בסיס – ראה ד"ה שם (ג, ב). וראה גם לקמן ס' שא מוק' ס"א. לעיל ס' וכן קרא סק"ג.
 צז ד"ה שם. וראה גם לעיל ס' רעו רס"ז.

צח מברא"י שם. מ"א שם.
 צט לביטוי, כדלעיל רס"ז. וראה לעיל ס' רגז מוק' ס"ג.
 ק מברא"י שם. מ"א שם.
 קא מ"ז סק"א, לדעת השואל במברא"י שם (שהמ"א ורבינו פסקו כמותר). וראה גם לעיל ס' רעו ס"ז.
 קב תוס' מ"ג, ב ד"ה דאית בה ביצת אפרוח. הובא מ"א סוף סק"ד.
 קג רש"י שם ד"ה דאית בה ביצת אפרוח. וראה גם לקמן ס' תיקו סי"ב. וראה לעיל ס' שח סי"ב, סס"ח. וראה הע"ב קסג ע"ב.
 קד תוס' שם. מ"א שם.
 קה מ"א שם.
 קו אור דועת ח"ב ס' פג. רמ"א סוף ס"ד.
 קז ראה מ"א סק"ח.

הלכות שבת שמישי

תעג

אוסר הפני של חבירו שלא מדעתו¹⁰⁰ ואם עשה כן למוכת חבירו שמן הסתם נוח לחבירו דבר זה שעשה למוכתו כגון שנמל ראובן כלי חרס של שמעון והעמידו מבעוד יום תחת הנר בבית שמעון כדי שיפול הנר לתוכו ולא ישרף הבית ונפל הנר להוכיח קודם בין השמשות והיה כתובו עד אחר בין השמשות נעשה הכלי בסים להנר ואסור למלטלו כל השבת כולה וכן כל כיוצא בזה¹⁰¹:

שי דיני מוקצה בשבת וכו' כ' סעיפים:

א כבר נתבאר בס' ש"ח¹⁰² שמוקצה מחמת מיאוס מותר לפיכך עין שתולין בו דגים לייבשם אע"פ שהוא מאוס מותר למלטלו¹⁰³:

ב כל דבר הראוי לאכילה בשבת¹⁰⁴ אין בו דין מוקצה אפילו אם הוא עומד לסחורה כגון תמרים ושקדים ושאר פירות¹⁰⁵ העומדים להוליכם לסחורה למקום אחר¹⁰⁶ מותר לאכול מהם בשבת ואפילו אם דחה אותם בידים מלאכלו בשבת כגון חטים שורען כרקעו¹⁰⁷ מותר לאכול מהן בשבת¹⁰⁸ אם עדיין לא השרישו¹⁰⁹ וכן ביצים שנתנן תחת התרנגולת לגדל אפרוחים¹¹⁰ מותר למלטלן¹¹¹ וכן תמרים הנלקטים קודם בישולם וכונסים אותם בסלים והם מתבשלים שם מאליהם מותר לאכול מהם קודם גמר בישולם¹¹².

וכן כל מיני פירות שמניחים אותם במוקצה לייבשם מותר לאכול מהם קודם שיתייבשו¹¹³ הוין מגרורות וצימוקים¹¹⁴ שאסור לאכול מהם או למלטלן¹¹⁵ משתניחם במוקצה עד לאחר שנתייבשו לגמרי¹¹⁶ לפי שהן מסריחות בנתיים¹¹⁷ ואינן ראויין לאכילה משנשתהו שם מעט עד שיתייבשו¹¹⁸ לגמרי¹¹⁹ ולכן אסורים בשבת משום מוקצה ואין צריך לומר אם אינן ראויין לגמרי שהרי הן גרועין מכל מוקצה שהרי הן כבאבים ועפר¹²⁰ ואפילו הומנה מבעוד יום אין מועלת בהם¹²¹ כמו שיבאר¹²² אלא אפילו אם הן ראויין ואינן ראויין שיש אנשים שאוכלים אותן ויש שאינן אוכלים¹²³ אעפ"כ אסורים משום מוקצה שכיון שדחה אותן בידים אינן עולין מדי דחייתן עד שיהיו ראויין לגמרי.

ואינן דומין לשאר דברים שדחאם בידים שמתירים לפי שאף שדחאם בידים אעפ"כ לא הסיח דעתו מהן לגמרי משא"כ גרורות וצימוקים שהניחן לייבשם כיון שהיה יודע

קח אור יודע שם. רמ"א שם. והוא ע"פ חולין מ. ב.
קט מ"א שם, כשם תוס' מר. ב ד"ה יש.

סימן שי

- א** סעיף ב.
- ב** הרי"ף (נה, א) והרא"ש פ"ב סי' ט, ולא כרב קמ, ב ולשנוניתה אילו מסבירא ליה כרבי יהודה, כמו שפירש בערוך ערך תל, ונתנס' קלמ, ב ד"ה תלא לפירוש קמא. מור וש"ע סי"א.
- ג** משא"כ כשאנו ראו, כדלעיל סי' שח סעי' מחמ.
- ד** גמרא מה, א ורש"י ד"ה אין מוקצה. ש"ע סי"ב.
- ה** שמואל יט, ב. רמב"ם פכ"ו ה"ד. ש"ע שם.
- ו** רש"י שם ד"ה וחברי.
- ז** רבי יהונן מה, א. מור וש"ע שם.
- ח** ראה רש"י שם ד"ה שורען.
- ט** רש"י שם. מור וש"ע שם. וראה גם לעיל סי' רפה ק"א סי"ק א.
- י** רבי יהונן שם. מור וש"ע שם.
- יא** מור וש"ע שם.

- יב** רבי מה, ב ופרש"י שם ד"ה פצעילי. ש"ע שם. וראה דבר נחמ"ו כד, ב.
- יג** שמואל מה, א ולא כב"ריתא שם דתאי כרבי יהודה. כ"י ד"ה ונ"ש רבינו דלית, לבוש ס"ב.
- יד** שמואל שם. מור וש"ע שם. וראה גם לקמן סי' תצה סי"ג.
- טו** ראה לעיל סי' רעט ס"ב.
- טז** וירושלמי בתעב פ"ד ה"א. ר"ף (כא, סע"א). ר"ש פ"ג סי' כא. רמב"ם שם. מור וש"ע שם. וראה דברי נחמ"ו כה, ב.
- יז** רש"י מה, א ד"ה אלא. רמב"ם שם.
- יח** רש"י כ"ה כה, ב ד"ה הוכי דמו.
- יט** ראה בי רס"י שח.
- כ** כ"ה כה, ב ורש"י ד"ה ואי דלא אחו כי אומן להו מאי הוה. אדרות חיים הל' י"ט אות ש הוכב כ"י ד"ה כתוב. ש"ע סי"ה.
- כא** סוף סי"ט.
- כב** כ"ה כה, מוע"ב ש"ע סי"ה.